

zastoupení, jež vyslovil soud nalézací a jež potvrdilo usnesení vrchního zemského soudu v Praze, na právním omylu. Bylo proto podle §u 292 tr. ř. vyhověti zmateční stížnosti podle §u 33 tr. ř. a uznati, jak se stalo.

Čís. 2737.

Povinnost představenstva společenstva ve smyslu zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. (§ 486 písm. c) tr. zák.) učiniti návrh na vyrovnací řízení nebo vyhlášení úpadku (§ 486 čís. 2 tr. zák.) nevyklučuje, by nebylo použito jiných prostředků, by potřebné úhrady bylo dosaženo a tím úpadek byl odvrácen.

Usnesení valné hromady na zvýšení členských podílů vyvíňuje, pokud sanace byla možná, jak představenstvo, že onoho návrhu neučinilo, tak i dozorčí radu, že představenstvo k tomu nepřiměla, pokud se týče zaň sama návrhu toho neučinila.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1927, Zm I 627/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 7. srpna 1926, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem úpadku z nedbalosti podle §u 486 čís. 2. tr. zák., zrušil napadený rozsudek ve výroku o vině, jakož i ve výroku o trestu a ve výrocích s tím souvisejících a věc vrátil soudu své stolice, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozsoudil.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost dovolává se důvodů zmatečnosti podle čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř., ve skutečnosti jen podle čís. 9 a), poněvadž rozpory vytýkané rozsudku jsou rázu právního, a jest je proto zkoumati pouze s hlediska hmotně právního důvodu zmatečnosti podle čís. 9 a) onoho §u. Stížnosti nelze upřítí oprávnění. Stížnost uplatňuje, že odsouzení obžalovaných Františka Z-a, Adolfa H-a, Kašpara K-e, Ludvíka L-e, Josefa H-a, Františka W-e, Josefa K-a a Františka Sch-a pro přečin podle §u 486 čís. 2 tr. zák. je především nesprávným potud, pokud se jim klade za vinu, že jako členové dozorčí rady Spořitelny a záložny v Ch., společenstva s ručením neobmezeným, nenavrhli včas řízení vyrovnací nebo vyhlášení úpadku. Stížnost míní, že povinnost obžalovaných učiniti onen návrh nelze dovoditi ani z ustanovení zákona o společenstvech výdělkových a hospodářských ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák., ani ze stanov řečené spořitelny a záložny; podle §u 91 stanov jest naopak v případě, že by společenstvo zastavilo platy, jen představenstvo, a nikoliv také dozorčí rada povinna, navrhnouti vyhlášení úpadku. Tomuto názoru nelze v jeho bezvýhradnosti přisvědčiti. Podle §u 486 c) tr. zák. jest, je-li v případech §§ 485, 486, 486 a) dlužníkem a v případě §u 486 b) věřitelem nebo dlužníkem společnost, společenstvo nebo spolek, těchto ustanovení použití na orgány podniku, které se činu dopustily, tedy jen potud, pokud spáchaly čin, v němž jsou splněny

všechny pojmové znaky dotyčného přečinu, jak je zákon v příslušných ustanoveních vymezuje. Dozorčí rada jest podle §u 31 stanov a podle svého zásadního postavení, jak je upravuje § 24 zákona o společenstvech výdělkových a hospodářských ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. povinna, bdíti nad vedením podniku se strany představenstva a za tím účelem jest oprávněna, v každé době nahlížeti v knihy a spisy společenstva, revidovati pokladnu a, vyšly-li by na jevo nějaké nesprávnosti, učiniti veškerá opatření, nutná k zajištění společenstva; dozorčí rada může dokonce členy představenstva prozatím jejich práv až do rozhodnutí nejbližší valné hromady zbaviti a učiniti nutná opatření za účelem prozatímného dalšího vedení podniku. Dozorčí rada jest tudíž pod osobní odpovědností (poslední odstavec §u 24 zákona a 34 stanov) povinna, dohlížeti na představenstvo v tom směru, by plnilo povinnosti, uložené mu zákonem a stanovami, a, pak-li by představenstvo svým povinnostem nedostálo, učiniti veškerá nutná opatření na místo představenstva. Nalézací soud vzal za prokázáno, že svazový revisor Rudolf S. zjistil při revisi dne 14. a 15. srpna 1923, že spořitelna a záložna v Ch. byla za rok 1921 pasivní částkou 567.833 Kč 16 h a že její pasivita stoupla do konce roku 1922 daleko přes 1,000.000 Kč, že S. svolal na to schůzi představenstva a dozorčí rady a podal při ní obšírnou zprávu o stavu společenstva a upozornil členy představenstva i dozorčí rady na jejich zodpovědnost podle stanov, a vzal dále za prokázáno, že po revisi 1923 byla předluženost spořitelny a záložny známa celé dozorčí radě, tedy všem jejím členům. Pro dozorčí radu vzešla od této doby povinnost, by vzhledem k jejímu shora řečenému oboru působnosti, vyplývajícímu ze zákona a ze stanov, přiměla představenstvo ku postupu ve smyslu §u 91 stanov, t. j. k podání návrhu na vyrovnací řízení nebo vyhlášení úpadku, neb aby opomenutí představenstva odčinila vlastními rozhodnutími. Než přes to nelze ani dozorčí radu, ani představenstvo činiti trestně zodpovědným pro pouhé nepodání onoho návrhu. Podle rozsudkového zjištění bylo při valné hromadě dne 28. října 1923, tedy krátce po revisi usneseno, že členský podíl má býti zvýšen z 50 Kč na 200 Kč, a že každý člen převezme nejméně 10 takových podílů. Povinnost představenstva učiniti návrh na vyhlášení úpadku nevyklučuje, by nebylo použito jiných prostředků, by potřebné úhrady bylo dosaženo a tím úpadek odvrácen, zejména by zvýšeny nebyly členské podíly.

Podle §u 5 čís. 5 zákona čís. 70/1873 musí společenstevní smlouva stanoviti také výši členských podílů. Podle §u 58 stanov byl členský podíl stanoven na 50 Kč, § 33 odstavec druhý zákona připouští zcela všeobecně, by se valná hromada usnesla na změně, při čemž nijak nerozeznává. Je-li tedy stanovení výše členských podílů součástí společenstevní smlouvy, může býti valnou hromadou usnesena změna i v tomto směru. Ostatně stanovy společenstva na to výslovně pamatují, neboť v prvním odstavci §u 58 stanoví, že členský podíl může býti kdykoli zvýšen usnesením valné hromady. Spořitelna a záložna v Ch. mohla se tudíž ubrániti vyhlášení úpadku tím, že se valná hromada společenstva usnesla dne 28. října 1923 na zvýšení členských podílů, a toto usnesení valné hromady, jež činilo možným sanaci společenstva vyvíňuje, pokud sanace byla možná, jak představenstvo, že neučinilo

návrhu na vyrovnací řízení nebo vyhlášení úpadku, tak i dozorčí radu, že představenstvo k tomuto kroku nepřiměla, pokud se týče zaň sama návrhu toho neučinila. Podle §u 49 zákona a §u 94 stanov jsou likvidátoři, dojde-li k likvidaci společenstva, povinni ohlásiti úpadek. Činnost dozorčí rady nezaniká v případě likvidace společenstva, na niž se usnází podle §u 49 čís. 2. stanov valná hromada, jen na místo představenstva nastupují podle §u 92 stanov likvidátoři, kterými mohou býti podle téhož §u členové představenstva neb na místo nich jiné osoby, zvolené valnou hromadou. Právě proto, že činnost dozorčí rady nezaniká, jest její povinností zachovati se k likvidátorům tak, jako k představenstvu, totiž, neohlásí-li likvidátoři úpadek, přiměti je k tomuto kroku, neb učiniti tak na místo nich. V rozsudku nalézacího soudu schází zjištění, kdy byla likvidace společenstva valnou hromadou usnesena, jaké bylo mezidobí mezi valnou hromadou ze dne 28. října 1923, na niž byla usnesena sanace společenstva, a mezi valnou hromadou, na niž byla usnesena likvidace, by mohlo býti posouzeno, zdali v tomto mezidobí, když již se sanace společenstva sešlo, nenastala vzhledem na delší dobu do konání valné hromady, na niž byla usnesena likvidace společenstva, povinnost představenstva, učiniti návrh na vyrovnací řízení nebo vyhlášení úpadku a povinnost dozorčí rady přiměti představenstvo k tomuto postupu neb odčiniti případné opomenutí představenstva vlastními rozhodnutími. Následovala-li však likvidace společenstva v krátkém časovém údobí po té, co se sanace společenstva sešlo, seide již jen na tom, zda likvidátoři ohlásili úpadek, jak jim to příkazuje § 94 stanov. V tomto směru schází rovněž zjištění v rozsudku prvního soudu. Ohlásili-li likvidátoři úpadek, pak dozorčí rada nemusela vůbec zakročovati ve směru shora naznačeném a nemůže býti trestně stihána. Zmateční stížnost označuje dále pochybeným názor nalézacího soudu, že se stěžovatelé, členové dozorčí rady, dopustili přečinu podle §u 486 čís. 2 tr. zák. i v tom směru, že, ač věděli o platební neschopnosti spořitelny a záložny v Ch., nové dluhy činili a dluhy platili. Rozsudek nalézacího soudu v tomto ohledu zjišťuje, že na valné hromadě, konané dne 28. října 1923 bylo povoleno uzavřítí zápůjčku 100.000 Kč a že na společné schůzi představenstva a dozorčí rady bylo usneseno, uzavřítí zápůjčku ve výši 200.000 Kč, a že představenstvo a dozorčí rada, překročivše povolení valné hromady, uzavřely zápůjčku ve výši 200.000 Kč u Pozemkové banky v D., a dále zjišťuje, že členové představenstva i dozorčí rady o platební neschopnosti společenstva věděli. Než tato zjištění nestačí sama o sobě k naplnění skutkové podstaty, přečinu podle §u 486 čís. 2. tr. zák., jenž vyžaduje, by uvedenými transakcemi byli věřitelé neb jich část poškozeni. Rozsudek nemá po této stránce zjištění, zejména nezjišťuje, jak bylo s vypůjčenými penězi naloženo, zda jich bylo použito ku prospěchu společenstva, zda se členové představenstva a dozorčí rady zaručili za zápůjčku tu osobně, zda jejich jmění jest postačitelné, neboť jen tak možno spolehlivě usouditi, zda-li členové představenstva a dozorčí rady svým jednáním věřitele neb i jen jejich část poškodili.